ቅጽ-፭ አማርኛ እይ፡ ስት-ትየባዎች ኢሳት. ትመ. ላይ [Vol. 5 Amharic Watch: Misspellings at ESAT Tv]

በአምስተኛ ዙር በተከወነ አማርኛ እይ [Amharic Watch]፣ እንደ ቀደሙት እይዎች፣ ብዙ ስህተትዎችን አገኘን። ዝብ ትየባው በገፍ በመሆኑ፣ በአጭር ቀንዎች በተለየ ታህሳስ 2014ዓም. ወቅት - ውስጥ ብዙ ስህተትዎችን እነሆ ዳግ-አግኝተን አለ። ዘንድ፤ የተደረደሩት እነእዚህ ዝብትየባ ምስልዎችን ታች ይፈትሹ። አማርኛን አሳስቶ ለመተየብ አስቸጋሪ ነው ብለን ነበር። እንግሊዝኛ ወይም መሰል ቋንቋን አሳስቶ ለመተየብ የተሻለ ቀላል ነው። Boll Ball boul boal ወዘተ. ቢሉ ቦል ተብሎ በመነበቡ በወጥ መንገድ ለመተየብ ግን ደንቡ የአልተረገጠ በመሆኑ አስቸጋሪ ነው። የአማርኛ ገበታ ግን ድምጽ በሆሄ ወከፍ በመሆኑ መሳሳቱ ከባድ ነው። አንድ ድምጽን የግድ በአንድ ፊደል

ከሙተየብ መቶእጅ ወይም ጠቅላይ ግዴታ አለ። ቢሆንም የኢሳት. ትመ ዝብትየባ ስህተቱ ግን አንገፍጋፊ ነው።

ጥቂት ስአልዎቹን ለማብራራት የአከል ቀጣዩን እንበል። አንደኛ፤ ተቀናጀ እና ተቀዳጀ የተሊያየ አማርኛ ፍች አሉአቸው። ኢሳት የተገለገለው፤ ድል ጋር ቅንጅት ወይም ትስስር እሚፈጠር አስመስሎት አለ። ና ወደ ዳ መለወጥ ነበረበት። ሁለተኛው ላይ፤ እንዲመለከት የተባለው እንዲመለከቱ ቢባል አንዱ ቀላል አማራጭ ይሆን አለ። ሶስተኛ፤ ዘግናኝ ወሬውን ለልጅዎች፣ ርጉዝዎች ወዘተ. እማይመከር ብለው ቅድመ ማስጠንቀቂያ ባይሰጡበትም፤ ው የጎደለው ቃል ግን በመሀል አለበት። ምንአልባት መፃፉ ዘግንኖአቸው ከሆነ ይሕን ለማለፍ አይከብድም፤ አማርኛው አብሮ ባያልፈንም። አራተኛ፤ በመድሃኒት እሚለው ጋር የአለው በ ከአረፍተነገሩ መጀመሪያ ቢገባ

የተሻለ ስልጡን አማርኛ በአነበብን ነበር። አምስተኛ፤ ከላይ የአለው ሰ ብሎ ከእሚጀምር የ ብሎ ለመጀመር የታሰበ ለመሆኑ ጥርጥር የለም። ግን ታች የተፃፈ ዜና አርእስቱ እንኳ እጅግ የተጎሳቆለ አሳቃቂ አረፍተነገር ከመሆኑ የተነሳ፤ ከሙያ ዉጭ በእነርሱ ግል ፍቅር አማርኛን ከግእዝ አዋህደው በጥልቀት አጥንተው እሚአስተምሩት ተስፋዬ ሮበሌ (ዶር.) በጊዜጉዞ (time travel) ከአሰቀቁአቸው "የተማሩ ሰውዎችም ቋንቋውን አስተካክለው አይጽፉም" ንዴትአቸው መሀከል ይህ ዋነኛው መሆን አለበት። ስድስተኛ፣ ብዙ የታገሉ ታላቅ ሰው እና አበ ብሔር በመሆንአቸው አይደለም፤ ማንንም ሰው አቶ ብሎ ከስሙ ጋር በተስተካከለ ትየባ ልኮት (reference) መስጠት እጅግ ከቋንቋ በላይ ለስነግንኙነት እጅግ ወሳኝ ነገር ነው። እራሱ አዘጋጅቶ የአሰደመጠ ዜናዎችን በሶስት ወይም አራተኛ ቀን ደግሞ በትንሹ በመለዋወጥ ማቅረብ የተለመደ ነው፤

በንጋታው የአቀረቡት ይህውን የተለወጠ ዜና (በእዚህ ወቅት ቀንዎች አልተቆጠሩም) ከቀጣይ ቀጣይ ዝብትየባ ምናሌዎች (menu) ይዘረዝረው አለ። ሰባተኛ፤ በአንድ ወጥ ትየባ ወይም ሆሄ መረጣ ሁሌ መጠቀም የ"ኢዲቶሪያል ሩልስ" አንድ ገጽታ ቢመስልም፣ በአንድ ገጸማያ (screen) ሃገር ብሎ በመቀጠል አገር ማለ የከፋ ስህተት ነው። ሰምንተኛ፤ የቀደመ ተጠቃሽ ስህተቱ፣ መልሶ በሌላ አእስት የቀረበ ዜና መነሻውን የ ቢተዋት ትርጉም ይሰጥ አለ፤ እንደ አማራጭ እንኳ ያ አልተደረገም። ዘጠነኛ፤ ወርዎች የቀደመ፣ ቆየት የአለ ምስል ድንገት ተገኝቶ አስገርሞኝ አለ፣ እና የተካተተው ዘግይቶ ሆነ። እርሱ፣ እንደ እህት ስህተቱ (ተራ ቁ. ሰባት)፣ ከላይ ሙስጠፌ ከታች ተመሳሳዩ ዝርዝር ሙስጠፋ ብሎ አንድ ርእሰ-ከልል በተሳሳተ መልኩ ስሙ በዝብትየባ እየተበላሸ ለህዝብ ሲፃፍ እንመለከት አለን። በደፈናው፤ ከተራ አተያየብ ስህተት በዘለለ፣

አረፍተነገርዎች በሰዋሰው ደንብ መሰረት አለመሰራት ጭምር ነው መባል ይችል አለ። ቢሆንም፣ ወደ አነሰው ሚዛንአችን - ዝብትየባ - በማፈግፈግ ተመልከተንልአቸው ፈጸምን።

አማርኛ ቋንቋ የአገባኝ አለ ከአሉ፣ ወይም የተግባቦት ጥራት ከአንገበገብዎት፤ ወይም ሥልጣኔ እንደ ግእዝ አንዲት ፊደል ባለመግደፍ በጥንቃቄ እና በትንሽ መሰሉ ጉዳይ ተበርትቶ በቋንቋው ብርታት መከወን መቻል ብቻ ይገኝ አለ - ስለእዚህ ቋንቋአችንን እንከንየለሽ እናድርግ - ከአሉ፣ ይፋ ዝብትየባዎች ለልጅዎች ችልታን ለማስተማር ማለት ይቻል አለ ዘወትር በ"ነፃ ህዝብአዊ ሚዲያ" ሲገለጡ ከአሳሡብዎ፣ ታች ለተረጋገጠ መናደዱ፣ በምስልዎች ደቦው ስሜትዎን አግለው ይበሳጩ፣ ጸጉር ከአለዎት ይንጩ። ነገርግን መልካም አሳዛኝ ጊዜ ይሁንልዎ እንጂ የእኛ አማርኛ በተቻለ እንዲነጥር የጠባቂነት እዩን (the watch)

ከመከወን አይቦዝኑ። የእኛ አማርኛን እንይ! :)

www.binyamhk.wordpress.com

by binyam HAILEMESKEL Kidane, 2021GC, Dec 09ተኸ.

Ethiopian Press Agency
ESAT

አቶ ሃጎስ ግደይ

ራይ ዴሞክራሲ ፓርቲ የፖለቲካ ክፍል ሃላፊ

የወገን ጦር ድል

በጋሸና ግንባር የወገን ጥምር ሀይል ድል ተቀናጅቷል -

YouTube – ESATtv Ethiopia

ለእናት ሀገር
ESAT

የመንግስት ጥሪ

ዓለም አቀፍ ድርጅቶች ህወሓት የፈፀማቸውን የሰብዓዊ መብት ጥሰቶች እንዲመለከት ተጠየቀ

YouTube – ESATtv Ethiopia

ሞት ለእናት ሀገ
ኢትዮጵ
ESAT

በሀይቅ ከተማ

አሸባሪው ህወሓት በሀይቅ ከተማ የአንድ ቤተሰብ አባላትን ገድሎ
አስከሬናቸውን በግቢያቸ ውስጥ መቅበሩ ተሰማ

YouTube – ESATtv Ethiopia

የመድሃኒት እጦት

አሸባሪው የህወሃት ቡድን ምክንያት ዜጎች በረሀብና በመድሃኒት እጦት እየሞቱ ነዉ

YouTube – ESATtv Ethiopia

ሰአሸባሪዎቹ ዉድመት=-

በከሚሴ ከተማ አሸባሪዉ ሕወሓት እና ከተላላኪው የሸኔ ቡድን ንብረት ላይ ዉድመት አደረሱ

የአሜሪካ ጫና

የአሜሪካ በኢትዮጵያ ውስጥ ተላላኪ መንግሥት የመመስረት ፍላጎት ከሽፈል - አቶአንዳርጋቸው ፅጌ

ESAT
YouTube - ESATtv Ethiopia

ESAT
YouTube – ESATtv Ethiopia

ኦሃገራት ተቃውሞ

አገራት የሰብኣዊ መብቶች ም/ቤት በኢትዮጵያ ላይ
የሚያደርገውን ስብሰባ እንዲቃወሙ ተጠየቀ

አቶ አንዳርጋቸው ፅጌ
ESAT
YouTube – ESATtv Ethiopia

የአሜሪካ ሴራ

የአሜሪካ በኢትዮጵያ ላይ የያዘችው አቋም እንደከሸፈ ተገለጸ

መልካም
የመውሊድ
በዓል

አቶ ሙስጠፌ ሙሐመድ

አቶ ሙስጠፋ ሙሐመድ የሶማሌ ክልል ርዕሰ መስተደድር ሆነው ተመረጡ

ouTube – ESATtv Ethiopia